

KESKKONNAMINISTEERIUM

Euroopa roheline kokkulepe (European Green Deal)

Annaliisa Jäme
Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö peaspetsialist
Keskkonnaministeerium
19.03.2020

Mis on Euroopa roheline kokkulepe?

- Üks 2019. aasta detsembris ametisse asunud Euroopa Komisjoni kuuest prioriteedist aastateks 2019-2024
- „Majanduskasvu strateegia“, et saavutada kliimaneutraalne (ring)majandus

Mis on Euroopa roheline kokkulepe?

Detsember 2019

#EUGreenDeal

Euroopa roheline kokkulepe aitab **muuta meie elu paremaks**. Euroopa kliimaneutraalseks muutmine ja meie looduslike elupaikade kaitsmine on kasulik nii inimestele, planeedile kui ka majandusele – kõrvale ei jää keegi.

Euroopa Liit

saavutab kliimaneutraalsuse 2050. aastaks

vähendab saastet ja sellega kaitseb inimelusid, loomi ja taimi

aitab ettevõtetel saada maailma juhtivateks keskkonnasäästlike toodete ja tehnoloogiate valdkonnas

aitab tagada õiglase ja kaasava ülemineku

„Euroopa roheline kokkulepe on meie uus majanduskasvu strateegia.

See aitab meil vähendada heiteid ja samal ajal luua töökohti.“

Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen

„Me teeme ettepaneku keskkonnasäästlikuks ja kaasavaks üleminekuks, et aidata parandada inimeste heaolu ja tagada tulevastele põlvkondadele heas seisundis planeet.“

Euroopa Komisjoni esimene asepresident Frans Timmermans

93% ELi kodanikest jaoks on **kliimamuutused suur probleem**.

93% ELi kodanikest on vähemalt **korra teinud midagi**, mis aitab kliimamuutustega võidelda.

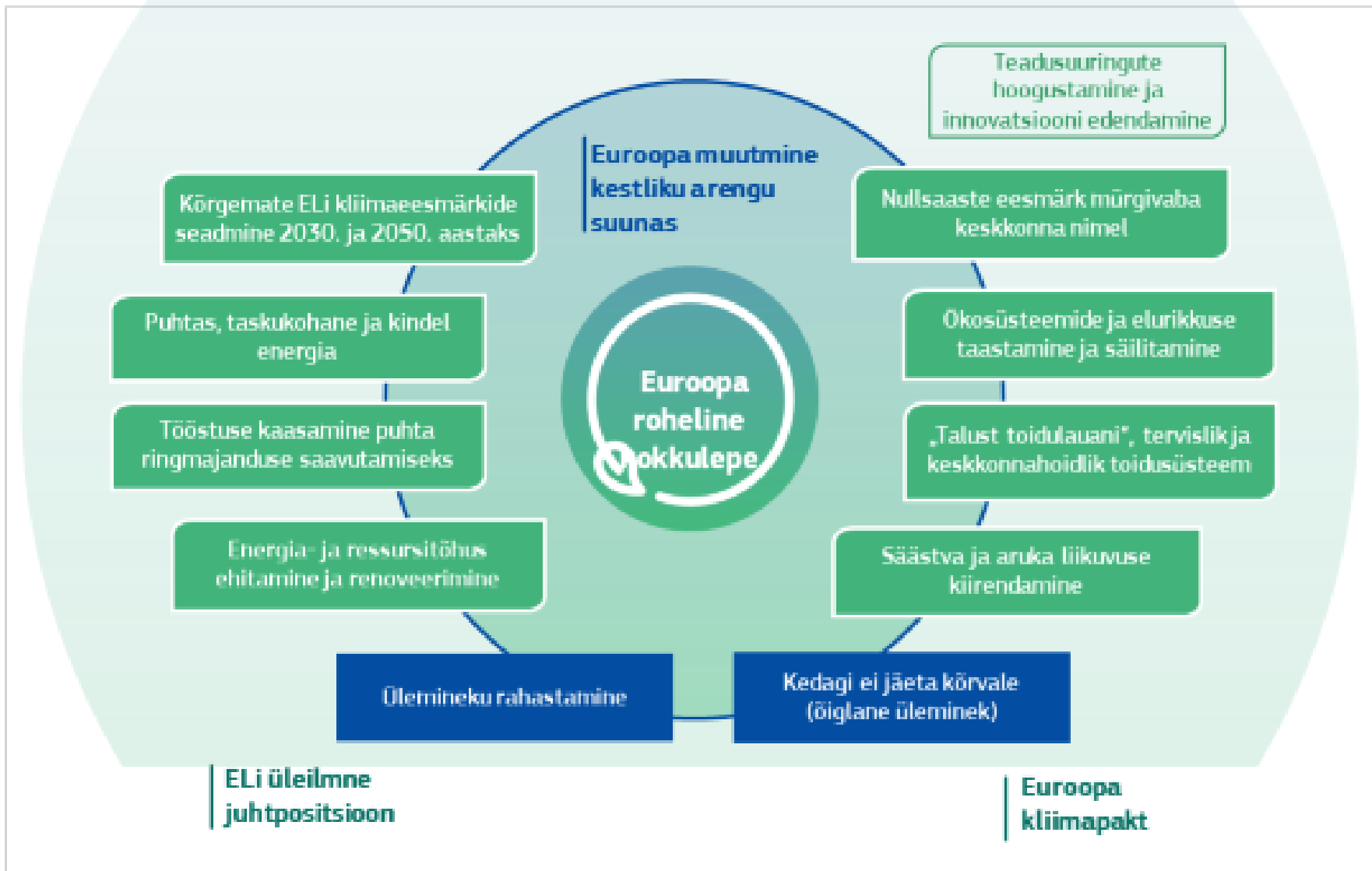

79% nõustub, et kliimameetmed aitavad luua **innovaatilisi lahendusi**.

Algatustest

- 47 eri valdkonna algatust, mille KOM avalikustab või töötab välja 2020.-2021. aasta jooksul
- Hõlmavad kliima, rahastuse, ringmajanduse, energeetika, transpordi, tööstuse, põllumajanduse, elurikkuse, hariduse, teaduse ja globaalseid eesmärke
- Esimesed algatused: 14.01 investeerimiskava (sh õiglase ülemineku mehhanism), 4.03 kliimaseadus, 10.03 tööstusstrateegia, 11.03 ringmajanduse tegevuskava

Ümberkujundavate poliitikate komplekt

Kliimaeesmärgid 2030. ja 2050. aastaks

Euroopa Komisjon esitab ettepanekud, et muuta ELi 2030. aasta kliimaeesmärgid ambitsioonikamaks

Vastavasisulised energiavaldkonna õigusaktid vaadatakse läbi ja vajaduse korral tehakse muudatused juuniks 2021. Seejärel ajakohastavad ELi liikmesriigid 2023. aastal oma riiklikke energia- ja kliimakavasid, et kajastada uusi kliimaeesmärke.

Kasvuhoone-
gaaside heide

100%

1990

-20%

2020

-50/
55%

2030

kinnitamisel

2040

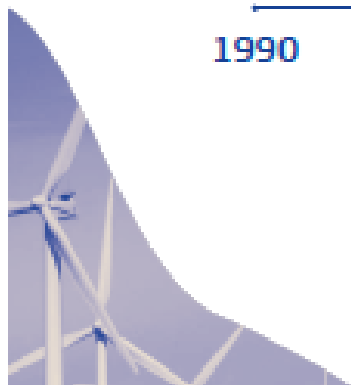
Kasvuhoone-
gaaside
nullheide*

2050

2023: ELi liikmesriigid ajakohastavad oma riiklikke energia- ja kliimakavasid, et kajastada uusi kliimaeesmärke.

* Heide, mis ei ole 2050. aastaks likvideeritud, seotakse, kasutades nt looduslike sidujaid (nagu metsad) ning süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogiat.

Puhas, taskukohane ning kindel energia

Olulisemad põhimõtted

Seada esikohale energiatõhusus ja arendada energiasektorit, mis põhineb peamiselt taastuvatel energiaallikatel

Kindel ja taskukohane ELi energiavarustus

Täielikult integreeritud, omavaheliste ühendustega varustatud ja digiteeritud ELi energiaturg

➤ Energia tootmine ja kasutamine moodustab üle **75%** ELi kasvuhoonegaaside heitkogustest

➤ **17,5%** ELi summaarsest energia lõpptarbimisest pärines 2017. aastal taastuvatest energiaallikatest

Tööstus ja ringmajandus

ELi kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamiseks on vaja uut ringmajandusel põhinevat tööstuspoliitikat.

- ▶ Aastatel 1970–2017 kolmekordistus loodusvarade ülemaailmne kaevandamine ja see kasvab jätkuvalt.

Allikas: Rahvusvaheline ressurside töögrupp, [Global Resources Outlook](#), 2019

- ▶ Rohkem kui **90%** elurikkuse vähenemisest ja veepuudusest tuleneb loodusvarade kaevandamisest ja töötlemisest.

Allikas: Rahvusvaheline ressurside töögrupp, [Global Resources Outlook](#), 2019

- ▶ ELi tööstusest tuleb **20%** ELi heitkogustest.

Allikas: Euroopa Komisjon, [ELi kliimameetmete 2019. aasta eduaruanne](#)

- ▶ Ainult **12%** ELi tööstuses kasutatavatest materjalidest pärineb ringlussevõtust.

Allikas: [Eurostat](#), 2016. aasta andmed

Ehitus ja renoveerimine, säästev ja arukas liikuvus

Hoonete parem energiatõhusus

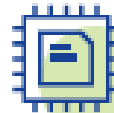
Eri energiaallikate hinnad peaksid soodustama **energiatõhusaid hooneld**

Hoonete projekteerimine peaks olema kooskõlas **ringmajandusega**

Digiteerimine suureneb

Hooned muutakse **kliimamuutustele vastupanuvõimelisemaks**

Hoonete energiatõhususe eeskirju jõustatakse rangelt

Euroopa peab vähendama transpordisektori heidet veelgi rohkem ja kiiremini.

Neljandik liidu kasvuhoonegaaside heitest tuleneb transpordist ja heitkogused kasvavad jätkuvalt. Rohelise kokkuleppega püütakse seda heidet vähendada **2050.** aastaks **90%.**

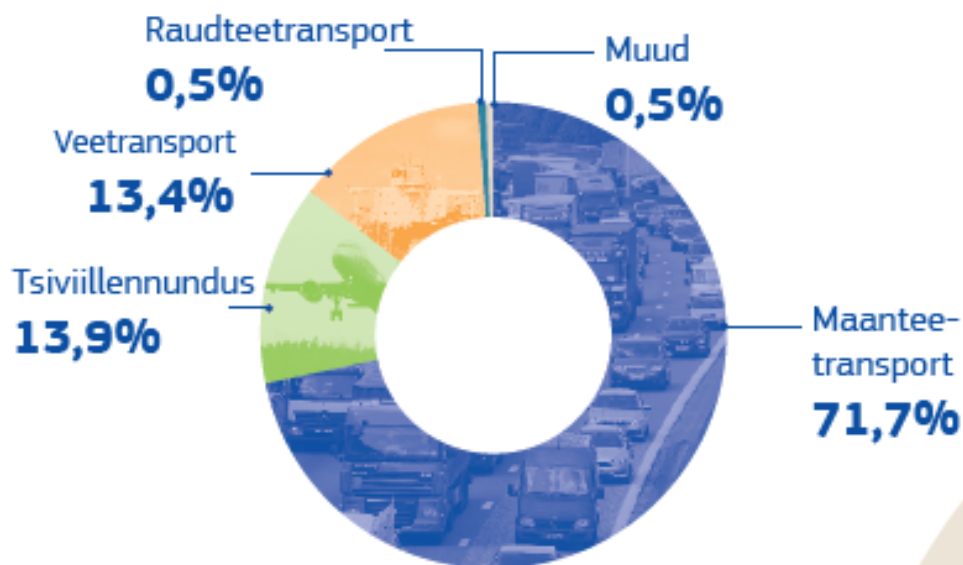

Transpordist tuleneva kasvuhoonegaaside heite

vähendamine 90%

aastaks 2050

Kasvuhoonegaaside heite osakaal transpordiliikide kaupa (2017)

► Digiüleminek

- **Automatiseeritud liikuvussüsteemid ja nutikad maanteeliikluse korraldamise süsteemid** muudavad transpordi tõhusamaks ja keskkonnahoidlikumaks.
- Arendatakse välja **nutirakendused ja liikuvuse kui teenuse** lahendused.

Talust toidulauani

2020. aasta kevadel esitab komisjon strateegia „**Talust toidulauani**“, et:

tagada Euroopa
elanikele
taskukohane
ja kestlikult
toodetud toit

võidelda
kliimamuutustega

kaitsta
keskkonda

säilitada
elurikkus

suurendada
mahepõllumajanduse
osakaalu

Elurikkus ja mürgivaba keskkond

Saastevaba Euroopa

Euroopa inimeste ja looduse kaitsmiseks võtab komisjon vastu nullsaaste tegevuskava, et vähendada õhu, vee ja pinnase saastumist.

Rahastamine, investeeringud

- Euroopa investeerimiskava
 - Sh ōiglase ülemineku mehhanism
- Kestliku investeerimise alused
- Riikide eelarvete keskkonnasäästlikumaks muutmine
- Keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised

Teadus, innovatsioon, haridus ja koolitus

- Innovaatiliste lahenduste ja teadusuuringute nõudlus suureneb, „määrava tähtsusega“ eesmärkide saavutamisel
- „Euroopa horisont“ programmil keskne roll riikide avaliku ja erasektori investeeringute võimendamisel
- Neli roheline kokkuleppe missiooni: kliimamuutustega kohanemine, ookeanid, linnad ja mullastik
- Haridusel ja koolitusel (sh ümberõppe) oluline roll teadlikkuse tõstmisel, üleminekul

EL ja globaalne mõõde

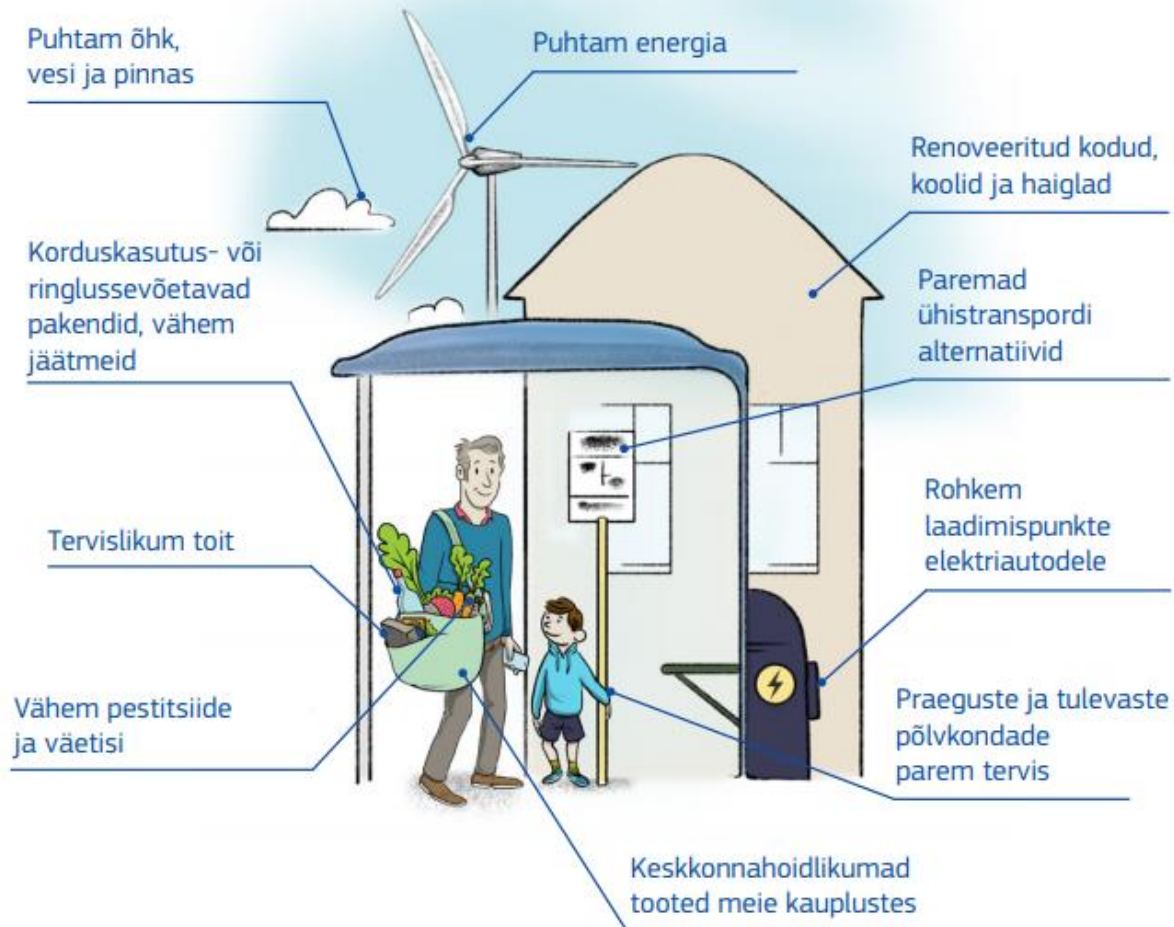
- Rohelise kokkuleppe põhimõtete järgimine suhetes teiste riikidega
- Üleilmne juhtpositsioon
- Koostöö rahvusvaheliste CO2 turgude arendamisel
- Lähinaabrite toetamine
- Rahvusvaheliste investorite kaasamine

Mis kasu sellest mulle on?

Euroopa roheline kokkulepe

Detsember 2019
#EUGreenDeal

Euroopa roheline kokkulepe parandab kodanike ja tulevaste põlvkondade heaolu ja tervist.

Siseriiklik koordinatsioon

- Kogu roheleppe paketi kohta ministeeriumide vahelised raamseisukohad – koordineerib **Keskkonnaministeerium**
- Vabariigi Valitsuse istungil lähinädalail, seejärel 2-3 nädalat Riigikogus kinnitamisel
- Iga algatuse kohta esialgne mõjuhindang, kaasamine ja Vabariigi Valitsuse seisukohtade koostamine vastavalt vajadusele – koordineerib vastava valdkonna eest vastutav ministeerium

Algatustest : 2020. aasta I pool KEMi vaatest

- Kestliku Euroopa investeerimiskava, sh õiglase ülemineku mehhanism → 14.01
- Kliimaseadus → 4.03
- 2030. aasta kliimaeesmärkide suurendamine → suvi
- Kliimapakt → märts
- Ringmajanduse tegevuskava → 11.03 märts
- EL tööstusstrateegia → 10.03 märts
- Jäätmealaste õigusaktide reformimine → alates 2020
- Farm to Fork strateegia → kevad
- EL bioloogilise mitmekesisuse strateegia → kevad
- Kestlik kemikaalistrateegia → suvi
- EL globaalne roll keskkonnavaldkonnas → alates 2020

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

Küsimuste puhul: annaliisa.jame@envir.ee

Rohelise kokkuleppe tegevuskava:

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_et

Algatuste tabel koos ajakavaga (vt Lisa): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=EN>